

MAŁGORZATA MINKOWSKA

Dział Starych Druków ZNiO

NOWE I NOWO ODKRYTE INKUNABUŁY
W ZBIORACH BIBLIOTEKI
ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH:
UZUPEŁNIENIE KATALOGÓW
ALODII KAWECKIEJ-GRYCZOWEJ I EUGENII TRILLER

Inkunabuły znajdujące się w zbiorach Zakładu Narodowego im. Ossolińskich zostały spisane w dwóch publikacjach: *Katalogu inkunabułów Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Wrocławiu*, wydanym w 1956 roku przez Alodję Kawecką-Gryczową¹, i w *Katalogu inkunabułów* opublikowanym w 1963 roku przez Eugenję Triller². Pierwszy z nich sporządzono w oparciu o materiały zgromadzone w latach 1936–1937 przez Kazimierza Piekarskiego, który nie zdążył ich opublikować przed śmiercią. Piekarski, historyk książki, bibliofil i znawca inkunabułów, był pracownikiem Ossolineum we Lwowie w latach 1920–1921. Przewodniczył także Komisji dla Centralnego Katalogu Inkunabułów w Bibliotece Narodowej w Warszawie i w ramach tych obowiązków zajmował się spisaniem druków piętnastowiecznych znajdujących się w polskich bibliotekach. Pomagali mu w tym Eugeniusz Barwiński i Eugenia Kurkowa. Niestety, większa część ich pracy, z wyjątkiem spisu druków ossolińskich³, uległa zniszczeniu w pożarze w czasie powstania warszawskiego w 1944 roku.

Kaweczka-Gryczowa widziała potrzebę uzupełnienia pracy Piekarskiego o szereg inkunabułów, które wpłynęły do Ossolineum w czasie drugiej wojny światowej, chodziło tu m.in. o druki pochodzące z księgozbioru Biblioteki Fundacji im. Ba-

¹ A. Kaweczka-Gryczowa, *Katalog inkunabułów Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Wrocławiu. Na podstawie materiałów Kazimierza Piekarskiego opracowała A. Kaweczka-Gryczowa*, Wrocław 1956.

² E. Triller, *Katalog inkunabułów Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. Kontynuacja Katalogu Alodii Kaweckiej-Gryczowej*, Wrocław 1963.

³ A. Kaweczka-Gryczowa, *op. cit.*, s. V.

worowskich ze Lwowa. Autorka musiała również odjąć od zasobu ossolińskich druków 12 pozycji, które zostały odnotowane przez Piekarskiego, a zaginęły podczas zawieruchy wojennej⁴. Nie zdążyła jednak uwzględnić wielu późniejszych nabytków: kilku książek pozyskanych drogą kupna oraz inkunabułów pochodzących ze zbioru benedyktyńców z pocysterskiego klasztoru w Krzeszowie, które trafiły do Ossolineum w 1954 roku. Ponadto, w trakcie dokładniejszego opracowywania książek przez pracowników Działu Starych Druków, okazało się, że część inkunabułów była wcześniej mylnie rozpoznana i zinwentaryzowana jako druki szesnastowieczne. Książki te również nie zostały uwzględnione w katalogu Kaweckiej-Gryczowej. W rezultacie tych ustaleń zaistniała potrzeba wydania uzupełnienia katalogu ossolińskich inkunabułów. Zadania tego podjęła się Eugenia Triller, pracownica Ossolineum, do którego przysłała z Archiwum Miejskiego w Jeleniej Górze. W jej *Katalogu* zawarto 46 dodatkowych inkunabułów. Były to nabytki z lat 1954–1956, książki przejęte z księgozbioru benedyktyńców w Krzeszowie i kilka druków wcześniej mylnie zinwentaryzowanych jako publikacje szesnastowieczne⁵.

Obecnie Zakład Narodowy im. Ossolińskich ma w swoich zbiorach 417 inkunabułów (nie licząc dubletów), z czego 24 nie zostały ujęte w katalogach Ałdii Kaweckiej-Gryczowej i Eugenii Triller. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest kilka: część z tych 24 inkunabułów została zakupiona przez Dział Starych Druków w późniejszych latach, już po wydaniu katalogów Kaweckiej-Gryczowej i Triller, kilka książek oznaczonych sygnaturami XVI wieku okazało się inkunabułami⁶, dwa egzemplarze zostały odkryte wśród tzw. defektów⁷, osobno wydzielonych, dotychczas niezinwentaryzowanych i niezidentyfikowanych druków, które obecnie są systematycznie identyfikowane i opracowywane. Pracownicy Działu przygotowali też do druku katalogi książek obcych XVI wieku⁸, co poprzedzone było bardzo dokładnymi badaniami księgozbioru i odkrywaniem kolejnych inkunabułów. Prace badawcze stają się dziś łatwiejsze niż dawniej, ponieważ niemal wszystkie inkunabuły zostały zdigitalizowane i są dostępne w domenie publicznej, co ułatwia porównywanie książek oraz ich identyfikację.

Warto omówić niektóre z ujętych w poniższym spisie inkunabułów, gdyż są to egzemplarze o dużej wartości bibliofilskiej i ciekawej proveniencji. Godne uwagi jest np. dzieło Johanneses Andreae *Super arboribus consanguinitatis, affinitatis*,

⁴ *Ibidem*, s. IX.

⁵ E. Triller, *op. cit.*, s. 264.

⁶ Np. zidentyfikowane przez byłego kierownika Działu Starych Druków Wiesława Tyszkowskiego, *Lavacrum conscientiae*, sygn. XV.275, poz. 15, które pochodzi z dawnych zbiorów lwowskich. W *Inkunabula Poloniae* figuruje jako egzemplarz zaginiony (IBP †1430). Podobnie dzieło o sygn. XV.278, poz. 7, nienotowany w IBP traktat *Coniuratio daemonum*, zidentyfikowany przez dr Agnieszkę Franczyk-Cegłę, pracownicę Działu Starych Druków.

⁷ Poz. 13, sygn. XV.550 i 18, sygn. XV.549.

⁸ *Katalog druków XVI wieku z historycznej kolekcji Ossolineum*, red. D. Sidorowicz-Mulak, zbiory wrocławskie oprac. A. Franczyk-Cegła, M. Minkowska, G. Rolak, zbiory lwowskie oprac. I. Kachur, Wrocław 2017.

*et cognationis spiritualis et legalis*⁹ pochodzące z ok. 1500 roku. Autor był włoskim jurystą, specjalistą prawa kanonicznego, określanym jako *fons et tuba iuris*. Jego nazwisko brzmiało właściwie Giovanni d'Andrea. Urodził się ok. 1270 roku we Florencji, ale działał głównie w Bolonii, gdzie zmarł w roku 1348. Książka, o której mowa, posiada interesujący wpis proveniencyjny Piotra z Obornik, czyli Piotra Wedelicjusza (ok. 1483–1543), lekarza nadwornego Zygmunta Starego, profesora medycyny i rektora Akademii Krakowskiej. Był on także znanym bibliofilem¹⁰. W kločku razem z tym drukiem znajdują się także: dzieło prawnicze Johanna Auerbacha *Processus iudiciarius* z 1489 roku¹¹ i rozprawa Marcina Polaka (ok. 1208 – ok. 1279) *Margarita decreti*¹² z ok. 1491 roku. Polak, nazywany również Marcinem z Opawy, był dominikaninem, arcybiskupem nominatem gnieźnieńskim i prawnikiem. Według Jana Długosza pochodził z polskiego rodu Strzemieńczyków, urodził się jednak i początkowo działał w Czechach. *Margarita decreti* to dzieło dotyczące prawa kanonicznego, stanowiące kompendium wiedzy kanonicznej średniowiecza. Książka była wydaniem popularnym, wielokrotnie wznawianym. W Zakładzie Narodowych im. Ossolińskich znajduje się jeszcze jeden klocek inkunabułów zebranych przez Piotra Wedelicjusza¹³.

W zbiorach Ossolineum jest także inne wydanie dzieła *Super arboribus consanguinitatis* Johanna Andreae, wytłoczone w Norymberdze w 1478 roku¹⁴, które również ma ciekawą proveniencję. Książka należała do pochodzącego ze śląskiej rodziny szlacheckiej Nicolausa Stertzege (Stercz), kustosa i plebana kościoła św. Mikołaja we Wrocławiu. Egzemplarz został ozdobiony malowanym ręcznie herbem właściciela, przedstawiającym kruka na tarczy znajdującego się pod rogatym hełmem. Dzieło ma ponadto trzy kolorowane ilustracje drzeworytowe: *Arbor consanguinitatis*, *Arbor affinitatis* i *Arbor cognationis spiritualis* (*Drzewo pokrewieństwa*, *Drzewo powinowactwa* i *Drzewo pokrewieństwa duchowego*). W kločku razem z tym drukiem znajduje się również *Scrutinium scripturarum*¹⁵ Pawła z Burgos (znanego też jako Paulus de Sancta Maria). Autor pochodził z kastylijskiego miasta Burgos i był hiszpańskim Żydem, który po przejściu na chrześcijaństwo zrobił karierę jako duchowny i polityk. W wyniku konwersji odwrócił się od swoich korzeni i został antysemitą. Wymienione wyżej dzieło zawiera motywację jego przejścia na katolicyzm, które dokonało się pod wpływem lektury pism Tomasza z Akwinu, i odznacza się wymową antyżydowską¹⁶. Na pierwszej karcie dzieła znajduje się efektowna, barwna floratura ze złoceniami i przedstawieniem wspinającej się małpy.

⁹ Poz. 4, sygn. XV.454.

¹⁰ J. Sondel, *Słownik historii i tradycji Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Kraków 2012, s. 990 i nast.

¹¹ Poz. 5, sygn. XV.457.

¹² J. Kłoczowski, *Marcin Polak*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 19, Wrocław [et al.] 1974, s. 560 i nast.

¹³ Sygn. XV.155-169.

¹⁴ Poz. 3, sygn. XV.458.

¹⁵ Poz. 21, sygn. XV.459.

¹⁶ P. Królikowski, *Paweł z Burgos*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 15, Lublin 2011, s. 130.

W 1983 roku Ossolineum zakupiło weneckie wydanie dzieł rzymskiego poety Wergiliusza¹⁷. Druk pochodzi z oficyny Filippa Pinziego i ukazał się pod koniec XV wieku. Jego najstarszym znanym właścicielem był Johannes Rode, dziekan z Lubeki, który przekazał książkę w darze Laurentiusowi Suriusowi (1522–1578) i jego bratu Nicolausowi. Pierwszy z nich był znanym pisarzem katolickim, także pochodzącym z Lubeki mnichem z zakonu kartuzów. Książka wielokrotnie zmieniła później właściciela: w 1594 roku weszła w posiadanie Georga Stegemanna, który przekazał ją w roku 1640 Paulowi Möllerowi, następnie zasilila zbiory niemieckich hrabiów von Blome, o czym świadczy umieszczony w publikacji herbowy ekslibris *Ex Bibliotheca Blomiana*. Księgozbiór ten znajdował się na zamkach Salzau i Heiligenstedten¹⁸. Ostatnim znanym właścicielem druku był dr Hütter z Wrocławia, który nabył ją w 1930 roku. Książka oprawiona została w deski powleczone brązową skórą, ozdobioną w stylu gotyckim ślepymi tłoczeniami z motywem ruty i metalowymi zapinkami.

Unikalnym w Polsce, nienotowanym przez *Incunabula Poloniae*, egzemplarzem jest *Coniuratio daemonum* (Roma, ca 1492–1493)¹⁹, pierwotnie błędnie opracowanym jako druk szesnastowieczny. Dzieło pochodzi z przedwojennych zbiorów lwowskich, gdzie trafiło jako dar Stanisława Wronowskiego (1733–1839), mecenasa sztuki, kolekcjonera i jednocześnie największego darczyńcy Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich²⁰. Jego imponujące zbiory, składające się z ok. 30 000 obiektów, obejmowały pamiątki narodowe, stare druki i rękopisy. W 1838 roku zapisał Zakładowi w testamencie 10 000 książek, z których Ossolineum otrzymało 6671 druków polskich i obcych, głównie z XVI i XVII wieku, oraz 27 rękopisów²¹. *Coniuratio daemonum* jest tekstem anonimowym, który po raz pierwszy został wydany w Rzymie ok. 1477 roku w oficynie Johanna Bullego. Pełniejszy tytuł publikacji brzmi: *Coniuratio malignorum spirituum in corporibus hominum existentium [...] – Sprzysiężenie złośliwych duchów, zamieszkujących w ciałach ludzkich [...]*. Dzieło składa się z fragmentów Ewangelii, mów i egzorcyzmów przeciwko demonom.

Podobnie jak w przypadku *Coniuratio daemonum* niedawno zidentyfikowano inny inkunabuł, pierwotnie skatalogowany jako druk szesnastowieczny, pod sygnaturą XVI.Qu.11329²². Książka pochodzi ze zbiorów lwowskiego Ossolineum. Przeprowadzone z zespołem Gesamtkatalog der Wiegendrucke online²³ konsul-

¹⁷ Poz. 24, sygn. XV.545.

¹⁸ Zob. H. Götz, *Die Bibliothek der Grafen von Blome auf Schloss Salzau in Holstein*, Hamburg 1929.

¹⁹ Poz. 7, sygn. XV.278.

²⁰ Świadczy o tym charakterystyczna nota na książce „W.O.”, która zawsze widniała na książkach darowanych przez Wronowskiego.

²¹ J.A. Kosiński, M. Turalska, *Ofiarodawcy Biblioteki Ossolineum 1817–1848*, Wrocław [et al.] 1968, s. 283 i nast.

²² Poz. 12, sygn. XV.462.

²³ Działającym w Berlinie przy Staatsbibliothek, adres internetowy strony: <http://www.gesamtkatalogderwiegendrucke.de/>.

tacje wykazały, że jest to wariant wydania *Flores musicae* Hugona Spechtsharta z ok. 1492 roku, odnotowanego w *Incunabula Poloniae* pod numerem 2888. W większości egzemplarzy tego druku na pierwszej stronie nad drzeworytem widnieje tytuł: *Flores musice*. W książce ossolińskiej brak tego tytułu. Poza tym dzieło typograficznie nie różni się od wymienionego w *Incunabula Poloniae* wydania. Autor był niemieckim teoretykiem muzyki i pedagogiem, żyjącym w latach 1285 – ok. 1359. Pochodził prawdopodobnie z Reutlingen, dlatego bywa określany jako Hugo Reutlingensis. Omawiane dzieło powstało w 1332 roku i było rodzajem przeplatane go prozą poematu dydaktycznego, którego tematyka dotyczyła śpiewów gregoriańskich²⁴. Poza alegorycznym drzeworytem pokazującym robotników przy pracy nad produkcją nut, książkę zdobi również ilustracja przedstawiająca ludzką dłoń i wiersz zachęcający do ćwiczeń. Dzieło zawiera także zapisy nutowe.

Z niewiadomych przyczyn przy opracowaniu katalogu inkunabułów Kawecką-Gryczową pominięła część pierwszą dzieł zbiorczych (*Opera*) włoskiego filozofa Giovanniego Pico della Mirandoli (1463–1494). Druk został opublikowany w Wenecji w 1498 roku przez Bernardina de Vitalibusa w dwóch częściach, z których tylko pierwsza znajduje się w zbiorach Ossolineum²⁵. Współoprawne z nią *Disputationes adversus astrologos* tego samego autora, odnotowane przez Kawecką-Gryczową, pochodzą z innego wydania²⁶. Dzieła Mirandoli zostały opracowane przez jego bratanka, Giovanniego Francesca Pico della Mirandolę (1470–1533), włoskiego humanistę, uczonego i poetę. Książka należała do astronoma i profesora Akademii Krakowskiej Mikołaja z Wieliczki starszego (zm. 1510), a po jego śmierci została ofiarowana w darze dla Collegium Minus w Krakowie. W późniejszych czasach wolumen znalazł się w zbiorach Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.

Na koniec warto wspomnieć o zaginionym w czasie drugiej wojny światowej, pierwotnie należącym do Ossolineum, druku z 1491 roku pt. *Tractatus de arte loquendi et tacendi* Albertana z Brescii (1190–1250)²⁷. Autor był prawnikiem i duchownym włoskim. Wymienione dzieło jest rozprawą dotyczącą retoryki i było w swoim czasie bardzo popularne. W 1946 roku traktat został zakupiony przez Bibliotekę Uniwersytecką Humboldtów w Berlinie. W 2008 roku w wyniku przeprowadzonej w bibliotece weryfikacji własnościowej książek postanowiono odszukać pierwotnego właściciela tego inkunabułu. Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej, dr Milan Bulaty, stwierdził:

Dla mnie, Niemca z pokolenia powojennego, przekazanie tego inkunabułu ma szczególne znaczenie. Urodziłem się w Pradze. Moi rodzice przeżyli obozy w Theresienstadt i Auschwitz [...]. Zwrot tej książki to symboliczny akt, bo nic nie zrekompensuje strat i cierpienia spowodowanych II wojną światową²⁸.

²⁴ Th. Schön, *Hugo Spechtshart von Reutlingen*, [w:] *Allegemeine Deutsche Biographie*, Bd 35, Leipzig 1893, s. 77.

²⁵ Poz. 22, sygn. XV.315 A.

²⁶ GOss 266; IBP 4434.

²⁷ Poz. 1, sygn. XV.461.

²⁸ A. Kołodyńska, „Sztuka mówienia” sprzed 517 lat, „Gazeta Wyborcza” 2008, nr 113 z dnia 14 maja.

Ustalenie właściciela nie było trudne, ponieważ książka posiadała na górnej okładzinie złożony superekslibris Ossolineum. Na stronie tytułowej jest też odbita dawna sygnatura lwowska, wytłoczona także na górnej okładzinie. Oprawa ta została wykonana w XX wieku przez znanego lwowskiego intrologatora Aleksandra Semkowicza (1885–1954). Książkę do zbiorów Ossolineum przekazał w 1912 roku Zdzisław Lubomirski z Małej Wsi. Wcześniej, w XVIII wieku, należała do członka zakonu paulinów (*Ordo Sancti Pauli Primi Eremitae*), ojca Abrahama Skorupki, którego łaciński wpis widnieje na stronie tytułowej. Jego polski przekład brzmi: „Traktat o sztuce mówienia i milczenia przeczytany przez ojca Abrahama Skorupkę z zakonu paulinów między rokiem 1752 a 1760 i powyżej. Wdzięcznemu spadkobiercy, do którego przejdzie w przyszłości, polecam owo stare dzieło”.

Przy spisywaniu pominiętych, nowo nabytych i nowo odkrytych inkunabułów wzorowano się na dotychczasowych katalogach inkunabułów ze zbiorów Ossolineum oraz na podstawowej bibliografii druków piętnastowiecznych, znajdujących się w polskich bibliotekach. Chodzi tu o *Incunabula, quae in bibliothecis Poloniae asservantur*²⁹. Bibliografię przy opisach uzupełniono o nowsze katalogi online: Gesamtkatalog der Wiegendrucke i Incunabula Short Title Catalogue, umożliwiające dostęp do zdigitalizowanych dzieł. Opisy posiadają też informacje o proveniencjach i oprawach oraz defektach.

SKRÓTY BIBLIOGRAFICZNE

- C** – W.A. Copinger, *Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum, Pt. 2. Volumes not referred to by Hain*, Berlin 1926.
- GOss** – *Katalog inkunabułów Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Wrocławiu. Na podstawie materiałów K. Piekarskiego opracowała A. Kawecka-Gryczowa*, Wrocław 1956.
- GW** – *Gesamtkatalog der Wiegendrucke*, Bd. 1–12. Leipzig; Stuttgart, 1925–2013.
- GW online** – Gesamtkatalog der Wiegendrucke, <http://www.gesamtkatalogder-wiegendrucke.de/>.
- H** – L. Hain, *Repertorium bibliographicum*, vol. 1–2, Stuttgart 1826–1838.
- HC** – W.A. Copinger, *Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum. Pt. 1. Corrections and additions to Hain's collections*, Berlin 1926.
- IBP** – *Incunabula quae in bibliothecis Poloniae asservantur*, t. 1–2, mod. A. Kawecka-Gryczowa, comp. M. Bohonos, M. Spandowski, E. Szandorowska, Wratislaviae: Officina Instituti Ossoliniani 1970.
- ISTC online** – Incunabula Short Title Catalogue, <http://www.bl.uk/catalogues/istc/>.

²⁹ *Incunabula, quae in bibliothecis Poloniae asservantur*, moderante Alodia Kawecka-Gryczowa, Wratislaviae [et al.], 1970–1993.

INNE SKRÓTY

brąz. – brązowa	piecz. – pieczęć
cz. – czysty	pierw. – pierwotnie
czerw. – czerwony	poz. – pozycja
def. – defekt	prow. – proweniencja
egz. – egzemplarz	P. – pars
inic. – inicjał	r. – rok
k. – karta	rps – rękopis
k. tyt. – karta tyt.	rękopiśm. – rękopiśmienny
marm. – marmurkowy	sygn. – sygnatura
nieb. – niebieski	tł. śl. – tłoczenia ślepe
nlb. – nieliczbowany	tł. złoc. – tłoczenia złoczone
okł. – okładzina	uszkodz. – uszkodzony
opr. – oprawa	wol. – wolumin
oprac. – opracowanie	zm. – zmarł
ost. – ostatni	zob. – zobacz

SPIS ALFABETYCZNY INKUNABUŁÓW

1. Albertanus Causidicus Brixienis

De arte loquendi et tacendi.

Leipzig: [Conradus Kachelofen], 13 VI 1491. 4°.

GW 554; IBP 86, † 23; ISTC online ia00205300

- Prow.:** 1. *Tractatus de Arte Loquendi et Tacendi, Lectus a P. Abraha[mo] Skorupka Ord[ini]s S. Pauli pr[imi] E[remi]tae ab Anno 1752 ad Annum 1760 et ultra. Grato successori ad quem venerit recommendo istam vetustatem* – rps;
 2. *Lubomirski Mała Wieś* – piecz., zatarta;
 3. [Zdzisław Lubomirski, dar w 1912 r.];
 4. [dawna sygn. lwowska] 135758; *Zakład Nar. im. Ossolińskich. Lwów* – superekslibris;
 5. *Universitäts-Bibliothek Berlin* – piecz.; [dar 2008].

Opr.: skóra brąz. na tekturze, tł. złoc. – aut., tyt. rok., sygn. lwowska i superekslibris, XX w.

Sygn. XV.461

2. Alexander de Nevo

Consilia contra Iudaeos foenerantes

Nürnberg: Fridericus Creussner, 1479. 2.

GW 894; IBP 203; ISTC online ia00410000

Inic. czerw. i nieb., rubryki.

Prow. i opr.: zob. poz. 3.

Sygn. XV.460 adl.
(klocek XV.458-460)

3. **Andreae, Ioannes**

Super arboribus consanguinitatis, affinitatis, et cognationis spiritualis.

Nürnberg: Fridericus Creussner, 1478. 2.

GW 1689; IBP 296; ISTC online ia00607000

Inic. czerw., rubryki.

Noty rękopiśm. Nicolausa Stertze, XV w., m.in. spis dzieł w kločku.

Prow.: 1. A – na naklejce na górnej okł. (prow.?).

2. *Domini Nicolai Stertze custodis Ecclesie Lignicen[sis] et plebani ecclesie sancti Nicolai extra muros Wratislaviae* – rps, XV w. oraz ekslibris malowany, herb właściciela, przedstawiający kruka na tarczy znajdującej się pod rogatym hełmem, sygn.: *Arma d[omini] Nicolai Stertze*;

3. [Biblioteka kościoła św. Piotra i Pawła w Legnicy] 541 – naklejka na grzbiecie; 4. [kupno 1971] 1971-K-2812.

Opr.: skóra brąz. na desce, tł. śl., zapinki, XV/XVI w.

Sygn. XV.458

(klocek XV.458-460)

4. **Andreae, Ioannes**

Super arboribus consanguinitatis, affinitatis, et cognationis spiritualis et legalis.

Leipzig: Melchior Lotter, [non ante 1500]. 2°.

GW 1715; IBP 311; ISTC online ia00624500

Inic. czerw., rubryki.

Prow.: 1. *Petri de Obornyki Artiu[m] liberalium Magistri Cracouien[sis] Gymnasij etc.* – rps, XVI w.;

2. *Accessit ad Bibliothecam Joannis Francisci Barszczewski V.I. Doctoris S.R. Mttis Secretarij Apostolici et Officij Consularis Posnaniensis Actuarij Notarij 27ma Julij 1731mo Varsaviae fl. 12* – rps;

3. *No 10 Szyplowo* – rps, XIX w.;

4. [kupno 1971] 1971-K-3981.

Opr.: skóra brąz. na tekturze, tł. złoc., XVI w.

Sygn. XV.454

(klocek XV.454-457)

5. **Auerbach, Ioannes I**

Processus iudiciarius, cum commento Ioannis de Eberhausen.

Leipzig: Mauritius Brandis, [14]89. 2°.

GW 2851; IBP 613; ISTC online ia01209000

Prow. i opr.: zob. poz. 3.

Inic. czarne, podkreślenia, marginalia.

Sygn. XV.457 adl.
(klocek XV.454-457)

6. Bertholdus O.P.

Zeitglöcklein des Lebens und Leidens Jesu Christi. Lat.: Horologium devotionis.
Köln: Ioannes Landen, [ca 1498]. 8°.

GW 4176; IBP 5819

Def.: brak k. a1 (k. tyt.), a3 uszk., a6 uszk., brak b1-4, b7, c1, c3-4, c6-7, d1, d4-5, d7, e2, e4, e7-8, f1, f3, f6, g1-2, g4-5, g8, h1-10 (wycięte drzeworyty).

Prow. i opr.: zob. poz. 17.

Sygn. XV.274 adl.
(klocek XV.272-274)

7. Coniuratio

Coniuratio daemonum.

[Roma: Andreas Fritag, 1492–1493]. 8°.

[8] k., sygn.: a8.

GW 7382; IBP nie notuje; ISTC online ic00828000

Ozdobny inic. C drukowany.

Prow.: 1. [Stanisław Wronowski] W.O. 7454; 2. [dawna sygn. lwowska] 24.687.

Opr.: karton, papier marm., XIX w.

Sygn. XV.278 (pierw. XVI.O.9637)

8. Defectus

Defectus in missa occurrentes.

[Roma: Eucharius Silber, ca 1485]. 4°.

H 8985; GW 8234; IBP 1875; ISTC online id00128000

Prow.: 1. *Ex Cathalogo Libro[rum] Re[veren]di P[atris] Martini Casimiri Myslewicz Eccl[essiae] Sedis Cathe[dralis] Posn[aniensis] A.D. 1660 die 10 Martij* – rps;
2. [kupno 1972] 1972-K-4293.

Opr.: skóra brąz. na tekturze, XX w.

Sygn. XV.270

9. Gellius Aulus

Noctes Atticae. Lat. et Graece.

Venezia: Philippus Pincius, 15 VII 1500. 2°.

GW 10602; HC 7527; IBP 2314; ISTC online ig00127000

Def.: brak k. tyt.

Inic. czerw. i nieb.

Prow.: 1. *Sum ex libris pastoris Su[...] Ao [1]526 20 [...]* – rps, uszkodz.;
2. *Augus. Gekrize [?]* – rps, XVI w., na obcięciach kart;
3. *F[?] Schmit 1806*;
4. [kupno 1955] 1955 –K – 3297.

Opr.: skóra biała na desce, tł. ślepe, ślady klamer, XVI w.; stan po konserwacji w XX w.

Sygn. XV.547 (pierw.: XVI.Qu.13299)
(klocek XV.547-548; XV.548 druk XVI w.)

10. Gerardus de Zutphania

De spiritualibus ascensionibus.

Köln: [Ioannes Landen, ca 1498]. 8°.

GW 10691; IBP 5868; ISTC online ig00178000

Def.: brak ost. k. ii4.

Prow. i opr.: zob. poz. 17.

Sygn. XV.273 adl.

(klocek XV.272-274)

11. Holkot, Robertus

Super sapientiam Salomonis.

Speyer: Petrus Drach, 26 II 1483. 2°.

GW 12885; HC 8757; IBP 2831; ISTC online ih00289000

Inic. czerw. i nieb., rubryki.

Prow.: [kupno 2007] 2007-K-1.

Opr.: gotycka, skóra brąz. na desce, tł. śl., niekompletne klamry, XV w.
Sygn. XV.276

12. Hugo Reutlingensis (Spechtshart)

Flores musicae.

[Strassburg: Johann Prüss, ca 1492?]. 4°.

GW online M42920; HC 7173; IBP 2888; ISTC online is00637400

Wariant bez wydruk. tyt. „Flores musice” na 1 karcie z drzeworytem (zob. GW online).

Def.: brak ost. k. O4.

Prow.: 1. [kupno od antykwariusza Igła, 1841] O.K. 8097;

2. [dawna sygn. lwowska] 26.912.

Opr.: półpłótno na tekturze, papier marm., XIX w.
Sygn. XV.462 (pierw. XVI.Qu.11329)

Iacobus de Gruytrode zob. Lavacrum conscientiae

13. Jacobus de Voragine

Sermones de tempore.

[Ulm: Conradus Dinckmut], 31 VII 1484. 2°.

C 6534; GW M11628; IBP 3017 (Tyt. Sermones dominicales per totum annum.

Germania meridionalis, typ. Iacobi de Voragine); ISTC online ij00194500

Def.: brak k. pierwszej nlb. i ost.: clxxxi. Egz. uszkodz., część kart luźnych.

Inic. czerw., rubryki.

Prow.: brak.

Opr.: zachowany kawałek deski.

Sygn. XV.550

14. Lambertus de Monte

Copulata super octo libros Physicorum Aristotelis iuxta doctrinam Thomae de Aquino, cum textu.

Köln: Henricus Quentell, 8 IX 1498.

GW online M16785; HC 11581; IBP 3357 (egz. A i B); ISTC online im00834000

Egz. A: odnotowany w GOss 187

Sygn. XV.392

Egz. B: odnotowany w GOss 187

Sygn. XV.397

Egz. C:

Def. brak pocz. i końca, większość kart uszkodz. z tekstem. Zachowane k. xij-xxj.

Prow.: [dawna sygn. lwowska] 21248.

Opr.: półskórek, płótno introligatorskie na tekturze, XX w.

Sygn. XVI.13973 adl.

(w klocek XVI.13972-13973)

15. Lavacrum

Lavacrum conscientiae.

[Nürnberg: Fridericus Creussner, 1487–93]. 4°.

GOss 156 (egz. A); GW online M10705; H (non C) 9956; IBP 3380 (egz. A); † 1430 (egz. B?, jako zagin.); ISTC online il0009600

Egz. A: odnotowany w GOss 156

Sygn. XV.108

Egz. B:

Prow.: 1. [Józef Maksymilian Ossoliński, sygn. zbiorów wiedeńskich] 9717;

2. [dawna sygn. lwowska] 8409.

Opr.: skóra czarna na tekturze, tł. śl., metalowe guzy, w pudełku, XXI w.

Sygn. XV.275 (pierw. XVI.Qu.11935)

16. Martinus Polonus

Margarita Decreti, seu Tabula Martiniana.

[Nürnberg: Antonius Koberger, 1491/3]. 2°.

GW online M21411; HC 10835; IBP 3625; ISTC online im00326000

Inic. czerw., rubryki.

Prow.: *Petri de Obornyki Artium liberalium Mag[ist]ri* – rps. Zob. też poz. 4.

Opr.: zob. poz. 4.

Sygn. XV.456 adl.

(klocek XV.454-457)

17. Meditationes

Meditationes de vita et beneficiis Iesu Christi.

[Köln: Ioannes Landen, ca 1498]. 8°.

GW online M46918 (s.v. Thomas a Kempis); HC 10991 = H 7923; IBP 5911; ISTC online im00434000 (ca 1500)

Inic. czerw.

Prow.: *Liber Monasterij B[eatae] Mariae Virg[inis] Ord[inis] S[ancti] Augustini in Marienbor* [tj. klasztor augustianek Marienburg w Abenberg?] – rps, XVII w.

Opr.: skóra brąz. na desce, śl. tł., klamra, XVI w., po konserwacji w XX w.

Sygn. XV.272

(klocek XV.272-274)

18. Meffreth

Sermones de tempore et de sanctis, sive Hortulus reginae. P. I-III.

[Basel: Nicolaus Kessler, non post 1483]. 2°.

C 3961 (I, III); GW online M22646; IBP 3682; ISTC online im00440000

P. II aestivalis, De tempore.

Def.: brak P. I, III, k. Aa1-10, Bb-Ee8, Ff1, FF6-HH8, II10.

Inic. czerw., rubryki.

Marginalia, XV w.

Prow.: [benedyktyni – Krzeszów? – M.M.] 1946 – rps.

Opr.: brak.

Sygn. XV.549

19. Modus

Modus legendi abbreviaturas.

Leipzig: [Gregorius Böttiger], 1497. 2°.

GW online M24965; H 11473; IBP 3812; ISTC online im00750700

Inic. czerw., rubryki

Prow. i opr.: zob. poz. 4.

Sygn. XV.455 adl.

(klocek XV.454-457)

20. Ovidius Naso Publius

Heroides, cum commentis Antonii Volsci et Hubertini Clerici; Sappho et Ibis, com commento Domitii Calderini.

Venezia: Christophorus de Pensis, 30 III 1495. 2°.

C 4555; GW online M28795; IBP 4094; ISTC online io00163000

Układ tekstu tzw. *modus modernus*.

Prow.: *Laurentius Suer Lubecensis hunc librum a M. Joh[anne] Rode Decano Lubecensi dono accepit* – rps. Zob. też poz. 24.

Opr.: zob. poz. 24.

Sygn. XV.546 adl.
(klocek XV.545-546)

21. Paulus de Sancta Maria

Scrutinium scripturarum.

[Strassburg: Ioannes Mentelin, ca 1474]. 2°.

GW online M29974; H 10762; IBP 4194; ISTC online ip00203000

Floratura ze złoceniami, z przedstawieniem wspinającej się małpy, ozdobny, barwny inic. S, inic. czerw. i nieb., rubryki.

Prow. i opr.: zob. poz. 3.

Sygn. XV.459 adl.

(klocek XV.458-460)

22. Picus Ioannes de Mirandula

Opera. P. I-II. Ed. Ioannes Franciscus Picus.

Venezia: Bernardinus de Vitalibus, 9 X 1498. 2°.

GW online M33286; HC 12993; IBP 4432; ISTC online ip00634000

P. I.

Def.: brak P. II. Pominięty przy oprac. katalogów.

Noty rękopiśm., XVI w.

Prow.: 1. *Liber iste legatus est pro domo minoris Collegij per M[a]g[ist]rum Nicolau[m] de vyeliczka Anno Cr[ist]i 1510 Oretur pro eo* – rps na k. A2 recto;

2. [Józef Maksymilian Ossoliński, sygn. zbiorów wiedeńskich] 1325;

3. [dawna sygn. lwowska] 34052.

Opr.: tektura, papier marm., XIX w.

Sygn.XV.315 A (razem z XV.315)

Spechtshart, Hugo zob. Hugo Reutlingensis (Spechtshart)

Thomas a Kempis zob. Meditationes

23. Pseudo-Thomas de Aquino

Summa totius logicae.

[Leipzig: Martinus Landsberg, non post 1491]. 8°.

GW online M46208; H 1489; IBP 5343; ISTC online it00333000

Def.: brak 3 końc. k. (cz.), część kart lekko uszkodz. przez owady.

Prow.: 1. *Utitu[r] Fr. Justinus Pińczewski Ord. Praed. Anno Domini MDLXXXIX* – rps; 2. *Ex Libris Com[itum] Branicki Sucha* – ekslibris; 3. *Bibliothek des Zentral-Instituts für Oberschlesische Landesforschung* – piecz.

Opr.: skóra brąz. na tekturze, XVIII w.

Sygn. XV.277 (pierw. XVI.O.8096)

24. Vergilius Maro, Publius

Opera, cum commentis Honorati Servii Mauri, Christophori Landini, Antonii Mancinelli, Aelii Donati et Domitii Calderini.

Venezia: Philippus Pincius, 5 II 1499/1500. 2°.

C 6079; GW online M49967; IBP 5978; ISTC online iv00194000

- Prow.:** 1. *Liber meus Laurentij Sureys [?] quem dedit mihi venerabilis (pie in Christo defunctus), dominus et magister Johannes Rode decanus Lubicensis &c. Anno &c. xxxij* – rps;
 2. *Laurentius ac Nicolaus Sur gemini fratres veri huius libri possessores a venerabili domino Joanne Roden donati (cuius pie anima requiescat)* – rps, XVI w., pod tekstem narysowany herb z inicjałami LS i NS;
 3. *Sum Georgij Stegemani liber anno [15]94 17 Octobris grata Deo mens quae debere fatetur Quicquid habet quicquid possidet omne Deo* – rps;
 4. *Ex donatione M. Georgij Stegemanni possidet me Paulus Möller Ao 1640 d. 20 Maij* – rps;
 5. *Ex Bibliotheca Blomiana* – ekslibris;
 6. *Dr. Hütter Breslau 1930* – rps;
 7 [kupno 1983] 1983-K-2416.

Opr.: gotycka: skóra brąz. na desce, tł. ślepe, motyw ruty (owoc granatu), zapinki, na wyklejce rps z XIV w. – XV/XVI w.

Sygn. XV.545 (klocek XV.545-546)

WYKAZ KRAJÓW I DRUKARZY

Francja

Strassburg

Mentelin, Ioannes – 21

Prüss, Johann – 12

Niemcy

Köln

Landen, Ioannes – 6, 10, 17

Quentell, Henricus – 14

Leipzig

Böttiger, Gregorius – 19

Brandis, Mauritius – 5

Kachelofen, Conradus – 1

Landsberg, Martinus – 23

Lotter, Melchior – 4

Nürnberg

Creussner, Fridericus – 2, 3, 15

Koberger, Antonius – 16

Speyer

Drach, Petrus – 11

Ulm

Dinckmut, Conradus – 13

Szwajcaria

Basel

Kessler, Nicolaus – 18

Włochy

Roma

Fritag, Andreas – 7

Silber, Eucharius – 8

Venezia

Pensis, Christophorus de – 20

Pincius, Philippus – 9, 24

Vitalibus, Bernardinus de – 22

WYKAZ NUMERÓW BIBLIOGRAFICZNYCH

GW

554 – 1
894 – 2
1689 – 3
1715 – 4
2851 – 5
4176 – 6
7382 – 7
8234 – 8
10602 – 9
10691 – 10
12885 – 11
GW online
M10705 – 15
M11628 – 13
M16785 – 14
M21411 – 16
M22646 – 18
M24965 – 19
M28795 – 20
M29974 – 21
M33286 – 22
M42920 – 12
M46208 – 23
M46918 – 17
M49967 – 24

H

1489 – 23
7923 – 17
8985 – 8
9956 – 15
11473 – 19

HC

7173 – 12
7527 – 9
8757 – 11
10835 – 16
10991 – 17
11581 – 14
12993 – 22

C

3961 – 18
4555 – 20
6079 – 24
6534 – 13

IBP

86 – 1
203 – 2
296 – 3
311 – 4
613 – 5
1875 – 8
2314 – 9
2831 – 11
2888 – 12
3017 – 13
3357 – 14
3380 – 15
3625 – 16
3682 – 18
3812 – 19
4094 – 20
4194 – 21
4432 – 22
5343 – 23
5819 – 6
5868 – 10
5911 – 17
5978 – 24
†1430 – 15

ISTC online

ia00205300 – 1
ia00410000 – 2
ia00607000 – 3
ia00624500 – 4
ia01209000 – 5
ic00828000 – 7
id00128000 – 8
ig00127000 – 9
ig00178000 – 10

ih00289000 – 11	im00834000 – 14
ij00194500 – 13	io00163000 – 20
il0009600 – 15	ip00203000 – 21
im00326000 – 16	ip00634000 – 22
im00434000 – 17	is00637400 – 12
im00440000 – 18	it00333000 – 23
im00750700 – 19	iv00194000 – 24

KONKORDANCJA SYGNATUR I NUMERÓW KATALOGU

XV.108 – 15 A	XV.456 – 16
XV.270 – 8	XV.457 – 5
XV.272 – 17	XV.458 – 3
XV.273 – 10	XV.459 – 21
XV.274 – 6	XV.460 – 2
XV.275 – 15 B	XV.461 – 1
XV.276 – 11	XV.462 – 12
XV.277 – 23	XV.545 – 24
XV.278 – 7	XV.546 – 20
XV.315 A – 22	XV.547 – 9
XV.392 – 14 A	XV.548 – druk XVI w.
XV.397 – 14 B	XV.549 – 18
XV.454 – 4	XV.550 – 13
XV.455 – 19	XVI.13973 – 14 C

WYKAZ PROWENIENCJI

Augustianki – klasztor Marienburg w Abenberg założony w 1142 r. przez Wolfganga von Abenberg, sekularyzacja w 1806 r. – 6, 10, 17

Barszczewski, Jan Franciszek z Niemirowic, pisarz i syndyk miejski w Poznaniu, doktor praw, instygator konsystorza poznańskiego, notariusz apostolski, fl. 1729–1753 – 4, 5, 16, 19

Benedyktyni, Krzeszów, w 1919 r. przejęły dawny klasztor cystersów. Pod koniec drugiej wojny światowej ukryto tam zbiory Biblioteki Pruskiej z Berlina. Księgozbiór z Berlina został przejęty przez Bibliotekę Jagiellońską, część książek z biblioteki klasztornej otrzymało Ossolineum – 18

Berlin, Universitätsbibliothek der Humboldt-Universität. Uniwersytet powstał w 1810 r., biblioteka rozpoczęła jednak swoją działalność dopiero ok. 1870 r. W 2008 r. przeprowadzono w niej weryfikację własnościową książek i zwrócono 1 egz. pochodzący ze zbiorów Ossolineum – 1

von Blome, Blomiana Bibliotheca – zbiory niemieckich hrabiów von Blome, herbowy ekslibris Ex Bibliotheca Blomiana. Księgozbiór ten znajdował się na zamkach Salzau i Heiligenstedten – 20, 24

- Braniccy, Sucha** – biblioteka zapoczątkowana przez Aleksandra Branickiego w 1866 r., wzbogacona o kolekcje i księgozbiory Andrzeja Edwarda Koźmiana, Potockich, Dzieduszyckich, Michała Hieronima Juszyńskiego i Jana Tarnowskiego, Ciesielskich i Karola Łaskiego, ekslibris herbowy Ex libris com. Branicki Sucha – 23
- Cieszyn, Bibliothek des Zentralinstituts für Oberschlesische Landesforschung (filia w Suchej)** – powstała w 1943 r., placówka nazistowska, gromadząca zagrabione przez hitlerowców księgozbiory (m.in. Branickich) w czasie drugiej wojny światowej; księgozbiór Branickich pozostał w Suchej, jedynie książki opatrzone pieczęciami – 23
- Gekrize** [? – M.M.], **August**, podpis na obcięciach kart – 9
- Hütter** dr, z Wrocławia, fl. 1930 – 20, 24
- Igel, Salomon (Załmen, Zelman; 1813–1870)** antykwariusz i księgarz lwowski, dostawca książek do Ossolineum – 12
- Kraków, Akademia Krakowska, Collegium Minus** (Kolegium Mniejsze), kolegium przeznaczone dla młodszych profesorów wydziału sztuk wyzwolonych, założone w 1449 roku, pod koniec XVIII w. bibliotekę Kolegium dołączono do księgozbioru Akademii Krakowskiej – 22
- Legnica, biblioteka kościołów św. Piotra i Pawła**, powstała w XVI w., jedna z największych bibliotek na Śląsku, tzw. biblioteka łańcuchowa. Zbiory po drugiej wojnie światowej weszły w skład m.in. Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – 2, 3, 21
- Lubomirscy, Mała Wieś** – zbiory rodziny Lubomirskich, przekazane przez Zdzisława Lubomirskiego Ossolineum w 1912 r. – 1
- Lubomirski, Zdzisław (1865–1943)** – ur. w Niżnym Nowogrodzie, zm. w Małej Wsi. Polityk, działacz społeczny, prezydent Warszawy, darczyńca Ossolineum. W 1912 r. przekazał w darze 97 wol. ze zbiorów rodziny Lubomirskich z Małej Wsi – 1
- Lwów, Zakład Narodowy im. Ossolińskich**, ufundowany dla Narodu Polskiego w 1817 roku przez Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, otwarty w 1827 we Lwowie. Do 1939 łączył w sobie bibliotekę, wydawnictwo i Muzeum Książąt Lubomirskich. Od założenia aż do 1945 Zakład Narodowy im. Ossolińskich mieścił się w dawnym klasztorze karmelitanek trzewickowych przy ul. Ossolińskich we Lwowie. Część zbiorów znajduje się obecnie we Wrocławiu. Dawne sygn. lwowskie miały charakter numeryczny, np. 135758 – 1, 7, 12, 14 C, 15 B, 22
- Möller, Paul**, fl. 1640 – 20, 24
- Myślewicz, Marcin Kazimierz** – duchowny poznański ok. 1660 r. – 8
- Ossoliński, Józef Maksymilian (1748–1826)** – badacz i historyk literatury, tłumacz, działacz kulturalny epoki oświecenia, założyciel Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (w roku 1817), któremu przekazał swój księgozbiór. Niektóre druki są zaopatrzone w tzw. sygn. wiedeńskie, pisane zwykle ołówkiem na końcu dzieła. Są to druki nabyte przez Ossolińskiego w czasach, gdy był prefektem cesarskiej Biblioteki Nadwornej w Wiedniu – 15 B, 22

- Pińczewski, Justyn** – dominikanin, fl. 1589 – 23
- Piotr z Obornik, Petrus de Obornyki**, zob. Wedelicjusz Piotr
- Rode, Johann** – duchowny, dziekan z Lubeki, fl. 1532 – 20, 24
- Schmit, F.**, fl. 1806 – 9
- Skorupka, Abraham** – paulin, fl. 1752–1760 – 1
- Stegemann, Georg** magister, fl. 1594–1640 – 20, 24
- Stertze (Stercz), Nicolaus**, pochodził ze śląskiej rodziny szlacheckiej, kustosz kościoła w Legnicy, pleban kościoła św. Mikołaja we Wrocławiu. Egz. druku zaopatrzonego w malowany ręcznie herb właściciela – 2, 3, 21
- Surius, Laurentius (Suer; 1522–1578)** z Lubeki, znany pisarz katolicki, mnich z zakonu kartuzów, brat Nicolausa Suriusa – 20, 24
- Surius, Nicolaus**, brat Laurentiusa Suriusa – 20, 24
- Wedelicjusz, Piotr (ca 1516–1543)** z Obornik, herbu Wedel, dr medycyny, rektor Akademii Krakowskiej, lekarz króla Zygmunta Starego, bibliofil i właściciel biblioteki liczącej kilkaset wol. Jego zbiory, pozostawione kapitule poznańskiej, uległy rozproszeniu w czasie drugiej wojny światowej – 4, 5, 16, 19
- z Wieliczki, Mikołaj**, starszy (zm. 1510) – astronom i profesor Akademii Krakowskiej – 22
- Wronowski, Stanisław (1733–1839)** – herbu Topór, radca, członek Stanów Galicyjskich, kolekcjoner, darczyńca Ossolineum (1837–1838) – 7

SŁOWA KLUCZOWE: inkunabuł, Ossolineum, Alodia Kawecka-Gryczowa, Eugenia Triller

MAŁGORZATA MINKOWSKA

NEW AND NEWLY REVEALED INCUNABULA
IN THE OSSOLIŃSKI NATIONAL INSTITUTE
LIBRARY'S COLLECTION:
COMPLEMENT TO CATALOGUE BY
ALODIA KAWECKA-GRYCZOWA AND EUGENIA TRILLER

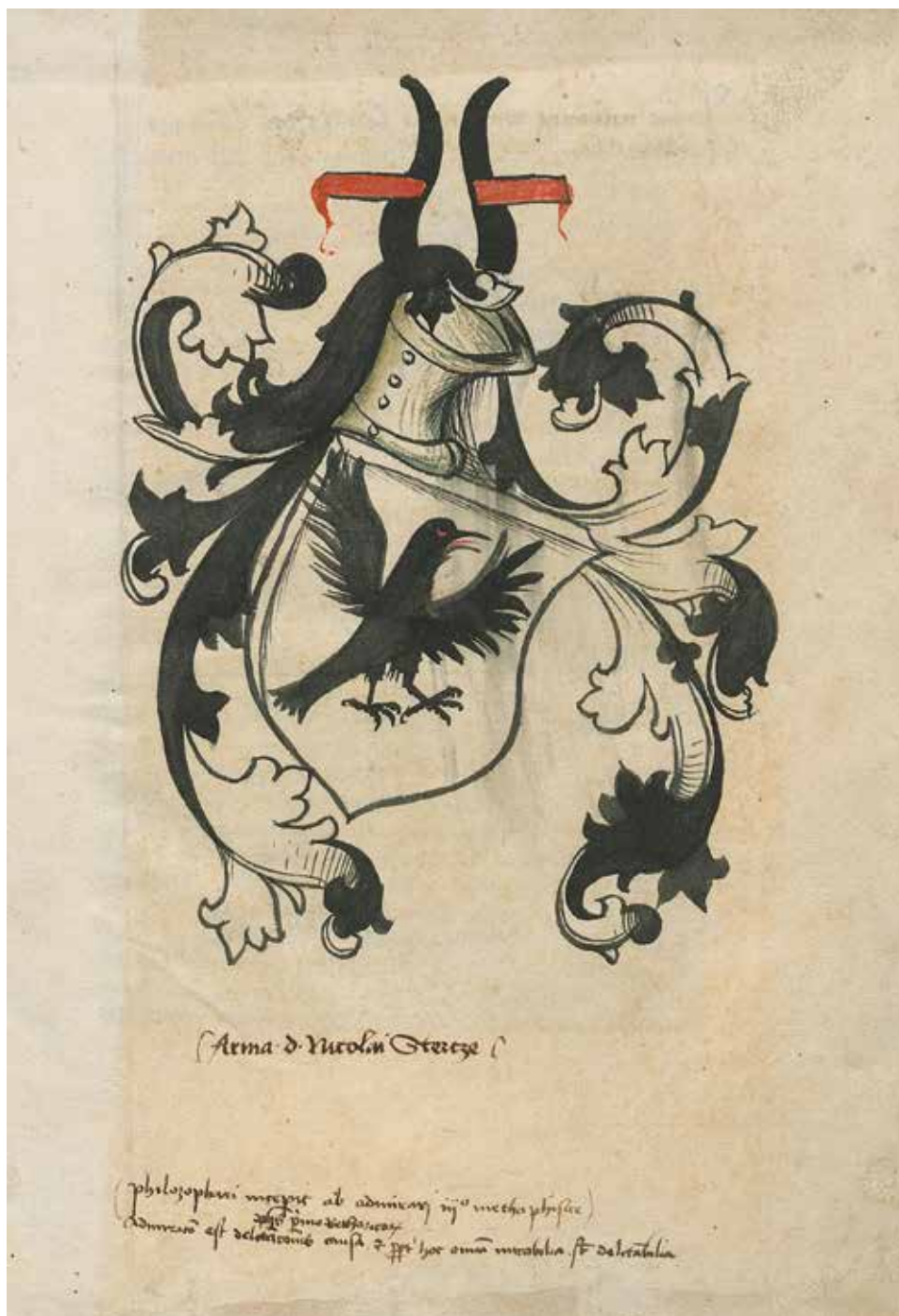
SUMMARY

The incunabula of the Ossoliński National Institute in Wrocław are listed in two registers, namely in a catalogue issued in 1956 by Alodia Kawecka-Gryczowa, and in its complemented edition by Eugenia Triller in 1963. Since now the collection has grown slightly bigger, there arose a need to complement the registers. The newest one contains 24 items which, due to various reasons, were absent from the previous registers; they are new acquisitions, lost specimens which were consequently regained by the library, as well as new discoveries among rejects and ill-catalogued books. The paper also contains a discussion on most interesting incunabula. The new register consists of a short bibliographical description of individual items alongside to their provenance and cover description. Furthermore, it complements the first two registers with a few indexes, namely of printers, of provenances, of bibliographical numbers, and signatures' concordance with catalogue numbers.

KEYWORDS: incunabule, the Ossoliński National Institute, Alodia Kawecka-Gryczowa, Eugenia Triller

1. Pierwsza karta z drzeworytem w *Flores musicae* / *Hugo Reutlingensis*. [Strassburg: Johann Prüss, ca 1492?], XV.462.

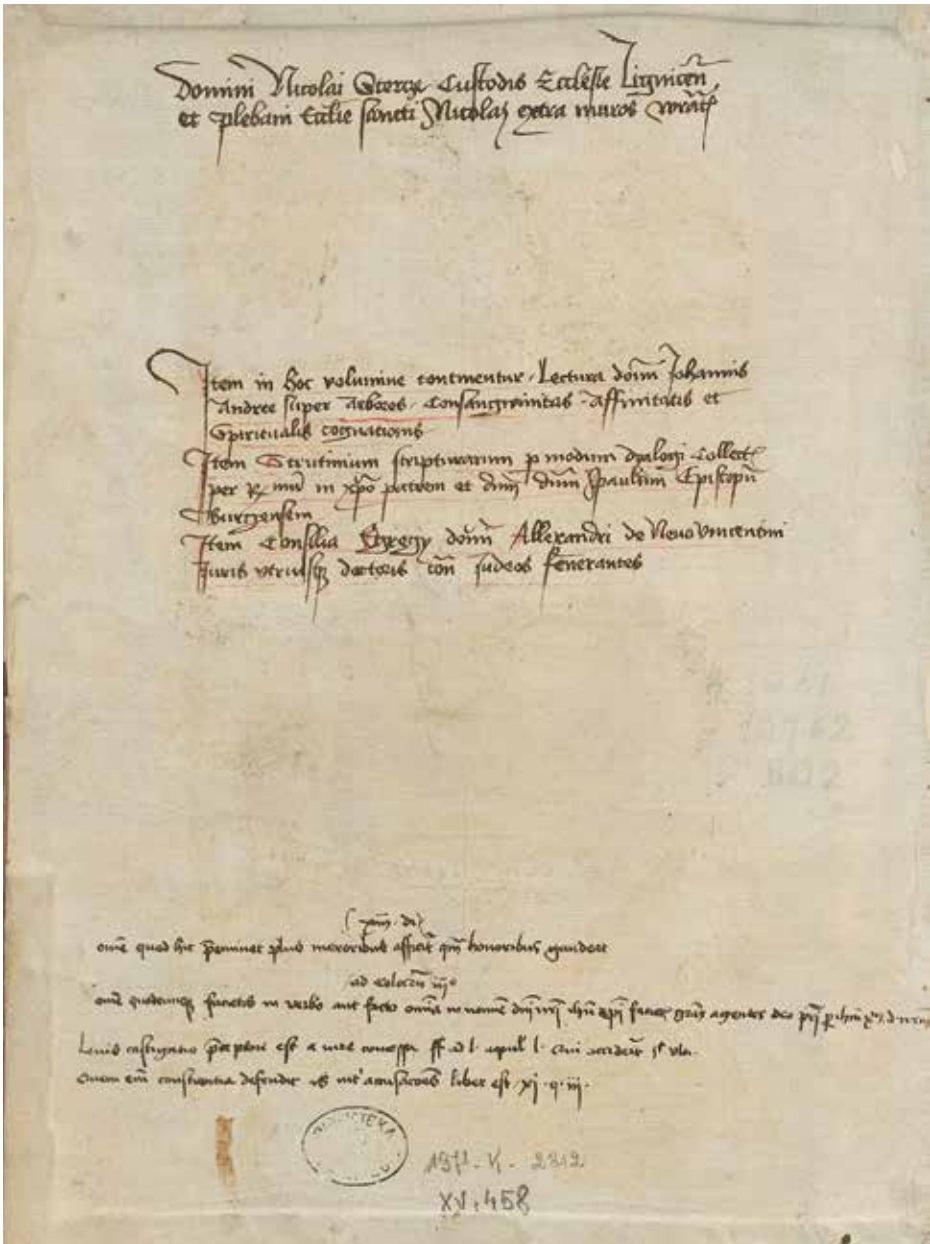
2. Herb malowany dawnego właściciela Nicolausa Stertze, duchownego z Wrocławia w *Super arboribus consanguinitatis, affinitatis, et cognationis spiritualis* / Joannes Andreae. Nürnberg: Fridericus Creussner, 1478, XV.458.

3. Floratura ze zloceniami i przedstawieniu małpy w *Scrutinium scripturarum* / Paulus de Sancta Maria. [Strasburg: Ioannes Mentelin, ca 1474], XV.459.

4. Oprawa gotycka dzieła *Opera cum commentis Honorati Servii Mauri, Christophori Landini, Antonii Mancinelli, Aelii Donati et Domitii Calderini / Publius Vergilius Maro*. Venezia: Philippus Pincius, 5 II 1499/1500, XV.545.

5. Nota proweniencyjna Nicolausa Stertze, plebana w kościele św. Mikołaja we Wrocławiu w *Super arboribus consanguinitatis, affinitatis, et cognationis spiritualis / Joannes Andree*. Nürnberg: Fridericus Creussner, 1478, XV.458.